

ЈАВНОСТ

Сарајево,

23. децембар 1995.

број 243/244

3 динара

Париз после потписивања
„Споразума о миру у БиХ“

ГРАД БЕЗ СВЕТЛОСТИ

**ИСТИНА
О СРЕБРЕНИЦИ**

Немачка 3,5 DEM, Француска 10,00 FRF, Швајцарска 3,00 CHF, Шведска 19,00 SEK, Аустрија 25 ATS, Грчка 400 GRD,
Енглеска 1,3 GBP, Италија 2.600 ITL, САД 1,50 USD, Канада 1,50 CAD, БЈРМ 20 денара, Словенија 100 SLT

ПАРИЗ ПОСЛЕ ПОТПИСИВАЊА „СПОРАЗУМА О МИРУ У БиХ“

Град без светлости

У Паризу су САД и „савезници“ добили благослов за наметање (своје) воље, а колико ће у томе успети зависи највише од оних који су доведени у позицију да се бране

У Паризу, који због нечега називају Град светлости, свечано је потписан Споразум о миру у Босни и Херцеговини.

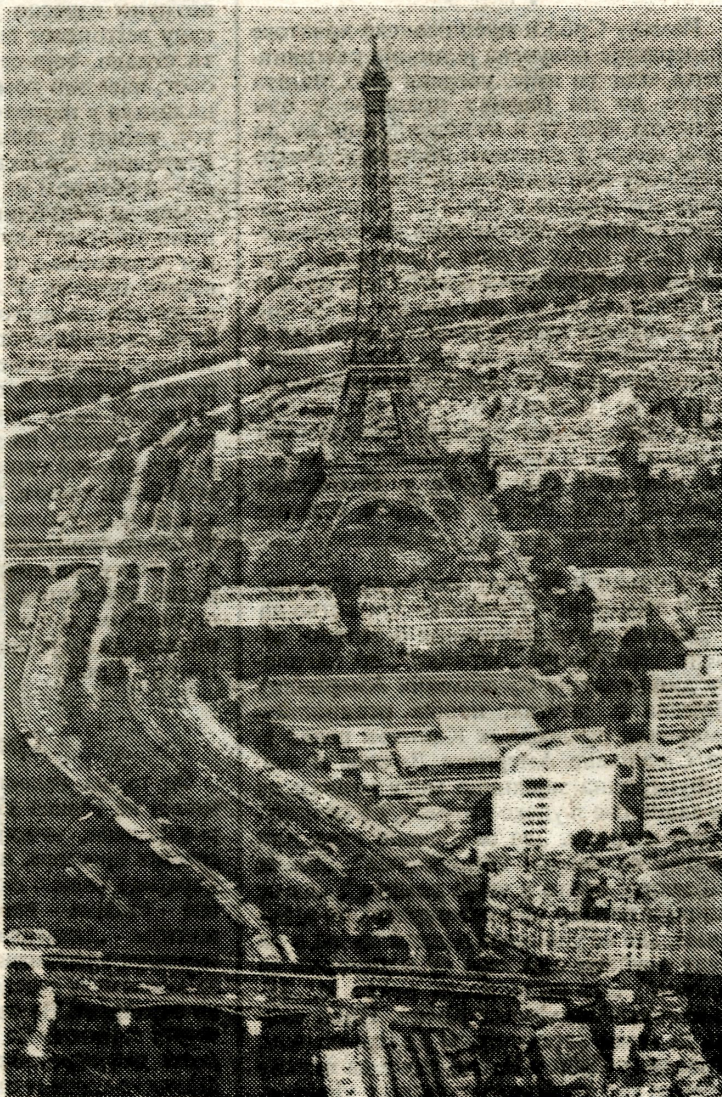
Рат је трајао готово четири пуне године. За то време потписано је равно 36 докумената о примирју, прекиду непријатељстава, обустави ратних дејстава. Република Српска је у свим случајевима била у бољој позицији, али ни у једном случају није бољу позицију користила да би захтевала и оно што је одувек сматрала да јој не припада. Муслимани и Хрвати су, међутим, тек једном у нешто бољој позицији и одмах су покренули све снаге да изнуде од српске стране што више успука, и територијалних, и политичких, и сваке друге природе.

За готово четворогодишње трајање рата у Босни и Херцеговини главну кривицу носе Сједињене Америчке Државе и земље европског Запада. Сада је то свакоме јасно. Сједињеним Америчким Државама ни по коју цену није одговарала Република Српска у границама какве је имала пре две или пре једну годину. После свега што се најновије време било, после Дејтона и Париза, велики је знак питања да ли Сједињеним Америчким Државама одговара Република Српска и оваква каква данас јесте, у границама које су јој НАТО бомбардовањем и у Дејтону скројене.

Претње

Судећи по изјавама, како самог председника Клинтона, тако из многих изјављених администрације, Сједињеним Америчким Државама није ни на крају намени да се бар сада скину са грбаче српског народа у целини, посебно српског народа у Републици Српској.

Претње пљуште и даље. Србима се опоравају права, у Уједињеним нацијама Сједињене Америчке Државе нису допустиле да се Савезној Републици Југославији врати статус који је имала пре рата и који јој припада. Ако српско руководство у Београду не испуни све захтеве из Дејтона, ако се Шиптарима на Косову, муслиманима у Санџаку, Мађарима у Војводини, србомрским свих

Нови „Берлински конгрес“: Париз

фела у Београду, не осигурају таква грађанска права за која нико на кугли земљској и не зна каква уистину и треба да буду, шта све треба да садрже, да ли и то да нас остале, који нисмо муслимани, Шиптари, Мађари, Хрвати, чланови тзв. грађанских савеза, пријатељи Сарајева, жена у црном, јашу као магарце, администрација Сједињених Америчких Држава се грози увођењем још ригорознијих санкција од претходних.

Ту су и многе друге сличне изјаве, а ни једне људске, охрабрујуће, достојне истинског цивилизацијског друштва у које се Сједињене Америчке Државе закљичу.

Не треба, наравно, ни помислити да Сједињене Америчке Државе неће једва чекати да та своја „обећања“ испуне. Вребаће, хијенски, којотски, сваку прилику, па и онда ако прилика и не буде, лако ће наћи начина да Србе и са ове и са оне стране Дрине оптуже и санкционишу. Уосталом, то је упечатљиво потврђено Клинтоновом изјавом како је недавно у Паризу једва смогао снаге да се рукује са председником Милошевићем, али, ето, руковао се, јер се сетио Рабинове мисли како и непријатељу треба пружити руку када то затраба.

Ако је збиља било тако, онда су Срби и у СР Југославији и у Републици Српској добро прошли, јер су у овом рату, оружаном, економском, медијском, психолошком и сваком другом, имали против себе и тако моћног непријатеља какве јесу Сједињене Америчке Државе и њена ударна песница НАТО алијанса. О некаквом поразу у Босни и Херцеговини одиста се, отуда, не може говорити. Али – да ли је, потписивањем свих ових големих споразума, рат уистину завршен? Или је завршена тек само оружана фаза рата, али не и рат уопште?

Ово питање захтева све могуће анализе и изузетну пажњу и прибраност у свим сферама деловања. По нашем мишљењу Сједињене Америчке Државе ће тек сада, када у Босни инсталирају своје војне системе, базе, када уходају и утврде ваздушне и друге путеве, када се помоле у католичким катедралама и набију додатном арогантношћу према Србима, пошто им покажу сва могућа места злочина и масакра које су сами, муслимани и Хрвати, починили, почети да чине све да Републику Српску обеснаже, да је сведу на пуки ентитет, да многе ствари просто купе, многе савести и положаје. Нема сумње, сва њихова активност ићи ће у циљу постепеног гушења, сужавања и одузимања права која су Републици Српској дата дејтонским, и пре бриселским и женевским, споразумима и договорима. Ићи ће се, корак по корак, а потом све упорније и жешће, на то да се Република Српска у сваком погледу учини потпуно зависном од целине унитарне Босне, исламско-католичке федерације.

Колико ће Сједињене Америчке Државе у таквим својим циљевима успети, зависи од Срба и њихових власти. Ако на кључна места, од општина до врха, дођу онакви какви су били српски представници у структурама власти и управља-

ња пре рата, Република Српска ће неминовно бити интегрисана у муслиманско-католичку Босну и судбина српског народа на тим просторима биће заувек завршена.

Провокације

Од Сједињених Америчких Држава и њихових војних снага у Босни треба, поред осталог, очекивати и да провоцирају оружане снаге Републике Српске како би их, у погодном тренутку, након серије обрнутих оптужби, уништиле. Они савршено добро знају да су управо оружане снаге Републике Српске најљући противник интеграције Републике Српске у муслиманско-католичку федерацију, да су оружане снаге Републике Српске основна снага народа, да је у суштини свести оружаних снага Републике Српске свест о својој српској традицији, историји, култури и цивилизацији уопште, и зато ће, вероватно, пажња америчке и НАТО оружане силе бити посебно усмерена према Војсци Републике Српске и њеним структурама.

Поразити Војску Републике Српске значило би поразити српски народ, а Сједињене Америчке Државе и долазе у Босну, за разлику од Унпрофора, управо као војна сила, као систем јединица и команди подигнутих до највишег степена борбене вредности и употребе. Они већ знају да је њихов једини непријатељ у Босни српски народ, да је српски народ народ агресора и пљачкаша, народ до невиђених размера у њиховим „демократијама“ анатемисан и жигосан као дивљачко, дилувијално, насилничко, опасно племе. Такви нису ни муслимани ни Хрвати, тек можда нешто плаћеника фундаменталиста из Ирана и неких других исламских држава чији се режими не свиђају Сједињеним Америчким Државама, али с њима ће ићи лакше, јер ће убрзо бити разоружани и протерани из Босне. Срби су, међутим, ту, и на њих треба кидисати свим расположивим средствима само ако покушају да бране своја права, да се супротстављају свим могућим марифетлуцима и подлостима које ће им се убрзо почети намештати и наметати.

Чињеница да је Туђман већ прекршио неке од договора у Дејтону, Сједињене Америчке Државе наравно не сматрају вредним ни да прокоментаришу. То нас уверава да Дејтон и Париз нису, у бити, никакви историјски датуми, да су то само велике, највеће фарсе којима се администрација и дипломатија Сједињених Америчких Држава и целог Запада ругају остатку света.

Сједињене Америчке Државе су најпре измислиле и формирале тзв. муслиманско-хрватску федерацију, а природно је било да формирају – српско-муслиманску федерацију. Зато што већ у СР Југославији живи значајна муслиманска популација, зато што је језик босанских муслимана српски језик, зато што је књижевност босанских муслимана битно и у лексичком и у логичком и у филозофском смислу схватања и свести о животу, свету и стварности српске књижев-

ности, зато што је у самој Босни и Херцеговини неупоредиво више било измешано српско и муслиманско становништво, зато јер су била ретка села и насеља у којима нису живели Срби и муслимани заједно, зато јер су готово стопроцентно муслимани у Босни и на територији читаве бивше Југославије српског порекла, а ту су и други бројни разлози, али за Сједињене Америчке Државе то није било ни од какве важности, јер је њихов главни циљ преко муслиманско-хрватске федерације поништити борбу српског народа за своју државу, а потом, користећи се инструментом конфедерације између Босне и Херцеговине, Босну и Херцеговину трајно везати за Хрватску.

Границе

Између Срба и муслиманско-хрватске федерације повучена је линија разграничења, али то није, уверени смо, ништа друго до ли бацање пращине у очи српском народу и народима који су на неки начин у сличном положају. Зашто није повучена и линија разграничења између муслимана и Хрвата? Наравно зато што нешто слично није ни предвиђено. НАТО трупе долазе у Босну да се те линије разграничења између муслимана и Хрвата не би ни догодила и да би она већ повучена између српског ентитета и муслиманско-хрватске коалиције – била постепено поништавана, обезвређивана, а да ли ће то одиста и бити тако, како је већ речено, зависи од Срба у Републици Српској, али и српског народа у целини, од подршке коју Срби у Републици Српској буду имали од Срба с десне стране Дрине.

Говорећи у Паризу где је прећутано, чак и подржано Туђманово лукавство да у Дејтону дати пристанак о тројној замени територија „оправда“, по наговору дипломатије Сједињених Америчких Држава и других, новом реалношћу, амерички председник Клинтон рекао је да Сједињене Америчке Државе и тзв. међународна заједница могу радити да се задовоље људске потребе, да се порушено изгради, „да се уједине деца или сретну са својим породицама“, „да се избеглице врате у своје домове“, „да се изврши надзор над демократским изборима, „да се унапреде људска права и да буду осуђени они који су одговорни за злочин“, али не можемо, рекао је, „гарантовати будућност Босне. Нико споља не може гарантовати да муслимани, Хрвати и Срби у Босни могу да остану заједно као слободни грађани у уједињеној земљи, делећи заједничку судбину. Само народи у Босни могу то учинити.“

Жељене могућности Срба у Републици Српској садржане су управо у овим Клинтонским речима. Њима треба посветити максималну пажњу и бити апсолутно сигуран у то шта се жели и хоће. Није довољно имати само жељу да се оствари држава, треба имати и памети како доспети, без последица, без губитака и патње, до тог циља.

ДРАГОЉУБ ЈЕКНИЋ

Пошто је у Паризу формално обрени дејтонски „амерички мир“, просторе бивше, а како сада ствари стоје и будуће Босне и Херцеговине су, уз велику медијску помпу, почеле пристижу окупаторске НАТО трупе (2000 руских војника је, ипак, само „у мору“), које ће у наредних годину да имају „историјски и високоморални податак“ да свим расположивим средствима чувају, а по потреби и наметну ми Хоће ли се окупатори, заиста, држати најављеног једногодишњег рока и што ће се све, за време њиховог боравка, поготово после евентуалног одласка, дешавати на територији формално јединствене босанскохрватске државе, су питања на које готово сви дају хитетичке прогнозе, али не и јасне одговоре.

Оно што је, међутим, у овом тренутку потпуно извесно јесте чињеница да цену дејтонског мира најболније платити страна, која се приликом постизања овог, наводно компромисног споразума, налазила у најнеповољнијој преговарачкој, војној и дипломатској позицији Република Српска. Истина је, додуше да – с обзиром на актуелни однос снага – мир за Републику Српску заиста ни имао алтернативу осим даљег бескорисног жртвовања и вероватног тоталног војног пораза. У том контексту, вали признати да дејтонски мир доноси Србима са западне стране Дрине и неке позитивне последице. Пре свега, престанак рата и разарања, односно отварање могућности да се исцрпљеном и осиромашеном народу на разореној земљи додељива неопходна економска помоћ за обнову и бољи живот. Доде ли се томе подвук тако да је Република Српска ипак добила 49 одсто територије Босне и Херцеговине и статус какве-такве аутономно-федералне јединице са властитом војском и полицијом, могло би се чак и поставити питање да ли је овај мир уопште неповољан по Србе.

Границе

Он то, на жалост, ипак јесте. И то чак можда не толико због болних територијалних решења, тачније отимачине исконских српских простора, првенствено у Крајини Сарајево, колико због реалне опасности да оне – Србима – наводно обезбеђене и напознате – „позитивне вредности“ дејтонског мировног аранжмана у ближој или даљој будућности буду доведене у питање, или потпуно анулиране. Не постоје, напосто никакви чврсте гаранције да ће – поготово после одласка међународних окупаторских снага дејтонско-париски мир имати трајнији карактер (да не употребимо проблематичну реч трајан), као што је, уосталом, велико питање хоће ли уопште, у коме обиму и под каквим (уцењивачким) условима међународни можда бити спремни да уложе финансијска средства у материјалну обнову Републике Српске.

Једноставно, не треба сметнути с ума чињеницу да су управо успостављене „дејтонске границе“ између Републике Српске и муслиманско-хрватске федерације, с тачке гледишта међународног права, само унутрашње линије поделе двеју административних јединица.